

DEBATT

Dette går bra, gutter!

Stoltenberg-utvalget har foreslått tiltak mot kjønnsforskjeller i skolen. Hans Martin Moxnes deler sine tanker fra en mannsdominert bransje.

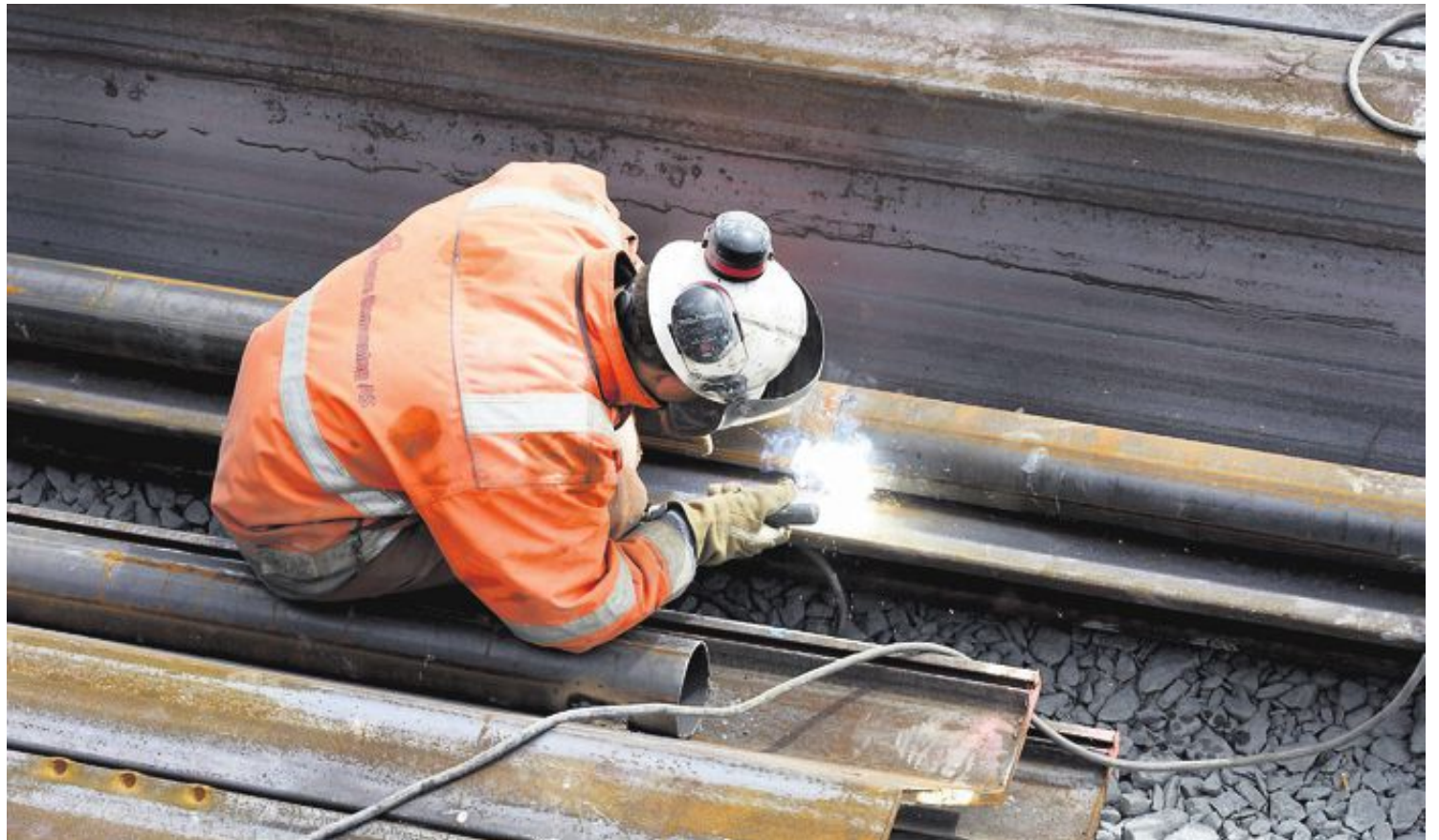
PÅ MANDAG

HANS MARTIN MOXNES
direktør for Entreprenørforeningen Bygg - Anlegg (EBA) og BA-spaltist.

Jeg representerer den mannsdominerte byggenæringen, og har med interesse lest Stoltenberg-utvalgets utredning om kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og hva som kan gjøres for å motvirke dem.

«Kanskje har vi vært så opp-tatt av hva jenter og kvinner kjemper for at vi har tenkt for lite på guttene», sa Camilla Stoltenberg til Dagens Næringsliv da utredningen om kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner ble lagt frem i begynnelsen av måneden. På 250 sider har utvalget hun har ledet, beskrevet hva som kan være årsaker til at så mange flere gutter enn jenter gjør det veldig dårlig i skolen, og foreslått tiltak som kan bøte på dette.

Stoltenberg-utvalget er tydelige på at det ikke finnes noen «quick-fix» på problemet, og at det trengs mer forskning som kan gi myndighetene bedre grunnlag for å iverksette tiltak som vil virke. Derfor er det ikke sikkert at det blir innført obligatorisk heldagsskole for alle elever på 1. til 4. trinn, eller at det startes forsøk med fleksibel skolestart, slik flertallet i utvalget anbefaler. Kunnskapsminister Jan Tore Sanner har fått mye å gruble på før han eventuelt lanserer «guttereformer» i skoleverket.

BYGG OG ANLEGG: Som leder i en bransjeforening som i all hovedsak rekrutterer menn til en utdanning innen bygg og anlegg, er jeg glad for at forbedringer i fagopplæringen får stor oppmerksomhet i Stoltenberg-utvalgets utredning, skriver Hans Martin Moxnes. ILLUSTRASJONSFOTO: NTB

Camilla Stoltenberg har måttet svare på om det egentlig er så mye å bekymre seg over at gutter flest presterer dårligere på skolen enn jentene; «de har jo klart seg bra likevel». Slik har det vært, svarer hun, men det arbeidsmarkedet mange skolevake gutter har kommet inn i, er i ferd med å forsvinne. Kravene til formell kompetanse blir derfor mye viktigere i årene som kommer. Stoltenberg understreker at det vil gjelde like mye for yrkesfag som for akademiske fag.

Som leder i en bransjeforening med et opplæringskontor som i all hovedsak rekrutterer gutter til en utdanning innen bygg og anlegg, er jeg glad for at forbedringer i fagopplæringen får stor oppmerksomhet i utredningen. Utvalget peker på at gutter, på grunn av manglende kunnskaper og svake karakterer, særlig er utsatt ved overgangen fra grunnskolen til videregående opplæring. Valgmodenheten i 15-årsalderen er svakere blant gutter enn jenter. Derfor kan det være en god idé å gi de som trenger det tilbud om et «utforskende» skoleår etter grunnskolen. Utvalget anbefaler også en

utredning av en nedre karaktergrense for opptak til studiespesialisering; for å forhindre at teorisvake elever går i gang med en utdanning de med stor grad av sikkerhet ikke vil mestre.

Stoltenberg-utvalget mener det er en svakhet ved fagopplæringen at ikke alle som fullfører vg2 yrkesfag får læreplass. Det er det vanskelig å si seg uenig i. Men når utvalget mener problemet kan løses med lovfesting av rett til læreplass, blir jeg usikker. I 2018 var det nesten 30.000 som søkte læreplass i Norge. 74 prosent av disse fikk kontrakt, som er rekord. Men variasjonene mellom fagene er store.

Bygg- og anleggsteknikk hadde størst vekst i antall søkere, og var også med 85 prosent inn-gåtte kontrakter «vinner» blant yrkesfagene. I motsatt ende på statistikken lå medier og kommunikasjon og service og samferdsel, der henholdsvis 43 prosent og 64 prosent av søkerne fikk læreplass. Hvordan en lovfestet rett til læreplass skal følges opp i praksis er i seg selv en gåte, men min viktigste innven-

ning er at det vil kunne medføre at mange tar utdanning i fag som det i samfunnet vil være liten etterspørsel etter.

Når bygg- og anleggsteknikk nå er det faget som tilbyr flest søkere læreplass, skyldes det at bedriftene ser på lærlinger som naturlig og nødvendig for egen rekruttering av fagarbeidere. Dessuten har offentlige byggherrer de senere årene bidratt positivt, som følge av at det i anbudskonkurranser stilles krav til tilbyderne om at lærlinger skal delta i gjennomføring av prosjektene.

Vi skal gjøre vårt for at enda flere som ønsker læreplass i bygg- og anleggsgagnene faktisk får det. Stoltenberg-utvalget har flere gode anbefalinger som kan bidra til dette, blant annet økning i tilskuddet bedriftene mottar for å gjennomføre opplæringen.

Elever som får læreplass er gjennomgående tilfreds med organisering og gjennomføring av læretiden. Her legger de grunnlag for et yrkesliv der de får brukt sine evner og ferdig-

heter - og får også lønn for strevet. At den jobben så vel private bedrifter som offentlige foretak gjør for sine lærlinger er god, dokumenteres ved at det på landsbasis (skoleåret 2017-2018) var 93 prosent som fullførte fag- og svenneprøven med karakteren bestått eller bestått meget godt. Ifølge Utdanningsdirektoratet var det minimale forskjeller i andelen gutter og jenter som bestod prøven.

At gutter er overrepresentert på flere negative statistikker er en overordnet utfordring som av Stoltenberg-utvalget blir belyst på en god måte. Problemet har åpenbart økt i takt med lavere prioritering av praktiske ferdigheter i grunnskolen, lengre og mer teoretisert skoleløp og færre ufaglærte jobber å gå til. Erfaringen fra vår mannsdominerte bransje er at det går bra med guttene våre - når utdanningen tilrettelegges i forhold til den enkeltes premisser og behov, og ikke minst etter at de kommer seg over i praktisk lære i bedriften.

Det kan være en god idé å gi de som trenger det tilbud om et «utforskende» skoleår etter grunnskolen.